

การวิเคราะห์สถิติการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ และความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ในการคัดกรองสิ่งของ ผิดกฎหมาย*

STATISTICAL ANALYSIS OF CONTRABAND DETECTION IN POSTAL PARCELS AND POSTAL OFFICERS' KNOWLEDGE ON SCREENING

จุฑาทิพย์ สินวิโรจน์¹, วีรมลล์ ไวลิกhit², ศิริประภา เปรมเจริญ³ และ พิเชษฐ อนุรักษอุดม⁴

Juthathip Sinwirote¹, Veeramol Vailikhit², Siraprapha Premcharoen³ and Piched Anuragudom⁴

¹⁻⁴สาขานิติวิทยาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹⁻⁴Forensic Science, Faculty of Liberal Arts and Science, Kasetsart University, Thailand

Corresponding Author's Email: faaspc@ku.ac.th

วันที่รับบทความ : 11 กุมภาพันธ์ 2569; วันแก้ไขบทความ 2 เมษายน 2569; วันตอบรับบทความ : 4 เมษายน 2569

Received 11 February 2026; Revised 2 April 2026; Accepted 4 April 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์สถิติและแนวโน้มการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ในประเทศไทย 2) เพื่อสำรวจระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์เกี่ยวกับการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมาย และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ 4) เพื่อศึกษาข้อจำกัดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ เพื่อศึกษาปัจจัยและข้อจำกัดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี

Citation:

* จุฑาทิพย์ สินวิโรจน์, วีรมลล์ ไวลิกhit, ศิริประภา เปรมเจริญ และ พิเชษฐ อนุรักษอุดม. (2569). การวิเคราะห์สถิติการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ และความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ในการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมาย.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 4(3), 16-31.

Juthathip Sinwirote, Veeramol Vailikhit, Siraprapha Premcharoen and Piched Anuragudom. (2026).

Statistical Analysis Of Contraband Detection In Postal Parcels And Postal Officers' Knowledge On Screening.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(3), 16-31.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

(Mixed Methods Research) เพื่อวิเคราะห์สถิติการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายในศูนย์ไปรษณีย์ 19 แห่งทั่วประเทศ ตลอดระยะเวลา 19 เดือน (มกราคม 2567 - กรกฎาคม 2568) โดยมุ่งเน้นการเก็บข้อมูลครอบคลุมทั้งในเชิงสถิติและเชิงลึก ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจำนวน 360 คน จากประชากรทั้งหมดประมาณ 3,800 คน ซึ่งเป็นขนาดที่เหมาะสมตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) เพื่อหาค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายลักษณะสิ่งของผิดกฎหมายรวมถึงระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญพร้อมบันทึกเสียง แล้วจึงนำมาถอดเนื้อหาลงอย่างละเอียดเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจับประเด็นสำคัญและจัดหมวดหมู่ข้อมูล ก่อนจะนำผลมาสังเคราะห์และตีความร่วมกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สมบูรณ์และมีความน่าเชื่อถือในเชิงวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า

1) สถิติและแนวโน้ม พบสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์รวมทั้งสิ้น 20,311 ชิ้น และมีแนวโน้มการตรวจพบเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา โดยเฉพาะประเภทยาเสพติดและบุหรี่ไฟฟ้า

2) ระดับความรู้ความเข้าใจ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ยังพบประเด็นที่ควรพัฒนาคือความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิและข้อกฎหมายในการเปิดตรวจสอบพัสดุซึ่งยังอยู่ในระดับน้อย

3) ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการคัดกรองมี 3 ด้าน คือ องค์ความรู้ของบุคลากรภายใต้ระเบียบปฏิบัติ การใช้เทคโนโลยีตรวจสอบสมัยใหม่เพื่อยกระดับความแม่นยำ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานความมั่นคงเพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลการสกัดกั้น เพื่อยกระดับมาตรฐานด้านความปลอดภัยและลดความเสี่ยงจากการลักลอบขนส่งสิ่งผิดกฎหมาย

4) ข้อจำกัดที่สำคัญ ได้แก่ ข้อจำกัดทางด้านกฎหมายในการเปิดตรวจสอบพัสดุจนเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อการเปิดตรวจสอบพัสดุที่มี

ปริมาณหนาแน่น ตลอดจนการขาดงบประมาณสนับสนุนเทคโนโลยีคัดกรองขั้นสูง ส่งผลให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและไม่เท่าทันต่อสถานการณ์การลักลอบในปัจจุบัน

คำสำคัญ: การตรวจค้นพัสดุ, สิ่งของผิดกฎหมาย, กฎหมายการเปิดตรวจพัสดุ

Abstract

The objectives of this research are 1) to analyze the statistics and trends of prohibited items detected in postal parcels in Thailand 2) to survey the level of knowledge and understanding among postal staff regarding the screening of prohibited items and 3) to investigate the factors and constraints affecting the operational efficiency of the staff. This study employs a Mixed Methods Research design. The researcher analyzed detection statistics from 19 postal centers nationwide over a 19-month period (January 2024 - July 2025) focusing on both comprehensive statistical data and in-depth insights. In the quantitative phase, a sample of 360 operational staff was selected from a total population of approximately 3,800 using the Taro Yamane formula at a 95% confidence level. Data were collected through 5-point Likert Scale questionnaires and analyzed using SPSS to determine frequency percentage mean and standard deviation. In the qualitative phase the researcher conducted in-depth interviews with experts. The recorded data were transcribed and subjected to Content Analysis by identifying key themes and categorizing information. The results were then synthesized and interpreted in conjunction with relevant theories to ensure academic validity and reliability.

The research findings revealed that

1) Statistics and Trends : A total of 20,311 prohibited items were detected, with a continuous upward trend throughout the study period, specifically in the categories of narcotics and e-cigarettes.

2) Knowledge and Understanding : Overall, operational staff demonstrated a high level of knowledge and understanding regarding the screening of prohibited items. However, their understanding of legal rights and regulations concerning parcel inspection was found to be at a low level, representing a key area for improvement.

3) Key Determinants of Screening Efficiency: Three primary factors significantly influence screening effectiveness: the specialized expertise of personnel operating under standard protocols, the integration of advanced inspection technologies to enhance precision, and the establishment of collaborative networks with security agencies to link interception databases. These elements are essential for elevating safety standards and mitigating the risks associated with the illicit transport of contraband.

4) Critical Constraints: Major impediments include legal restrictions concerning the physical inspection of parcels, which result in operational delays, and a shortage of personnel relative to the high volume of shipments. Furthermore, the lack of budgetary support for sophisticated screening technology hampers operational capacity, rendering efforts insufficient to keep pace with the evolving tactics of modern-day smuggling.

Keywords: Parcel inspection, illegal items, parcel inspection laws

บทนำ

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คนทั่วโลก รัฐบาลได้ให้ความสำคัญและการบังคับใช้มาตรการควบคุมโรคต่าง ๆ เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม การห้ามกิจกรรมเป็นกลุ่ม และการปิดพรมแดน เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ผู้คนต้องปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ทำให้เครือข่ายสังคมออนไลน์และธุรกิจออนไลน์ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงทำให้เกิดกลุ่มนักค้ายาเสพติดได้ปรับตัวและใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทั้งด้านการติดต่อสื่อสาร การเงิน และการขนส่ง ทำให้กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดและกลุ่มผู้เสพสามารถขยายเครือข่ายได้อย่างรวดเร็ว ลดความเสี่ยงในการถูกจับกุม และยากต่อการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่

ซึ่งเป็นเหตุให้การค้ายาเสพติดรวมถึงสิ่งของผิดกฎหมายขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาการตลาดและการขายยาเสพติดบนโลกอินเทอร์เน็ตปี พ.ศ. 2568 โดยทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากบัญชีผู้ขาย จำนวน 2,103 บัญชี และจากการแผ่รังสีการโพสต์บนสื่อสังคมออนไลน์อีก 7,112 โพสต์ พบว่า มักใช้วิธีการจัดส่งสารเสพติดรวมถึงสิ่งของผิดกฎหมาย โดยจัดส่งผ่านทางบริษัทเอกชน (Grab, Lineman, Flash, Lalamove เป็นต้น) การนัดรับแบบปิดบังตัวตน หรือการจัดส่งทางไปรษณีย์ (กนิษฐา ไทยกล้า, 2568) รวมถึงการซื้อขายยาเสพติดออนไลน์มีความสะดวกมากขึ้น โดยการใช้เทคโนโลยีทางการเงินรูปแบบใหม่ เช่น สกุลเงินดิจิทัล (Cryptocurrency) ในการทำธุรกรรมเพื่อหลบเลี่ยงการตรวจสอบ (กนิษฐา ไทยกล้า, 2566) ในยุคที่เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์เติบโตอย่างรวดเร็ว แสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนและการปรับตัวอย่างต่อเนื่องของตลาดในโลกดิจิทัล ส่งผลให้การตลาดยาเสพติดในระบบออนไลน์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญก่อให้เกิดความยากลำบากต่อการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมาย

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การจัดส่งทางไปรษณีย์ เป็นตัวเลือกในการจัดส่งสารเสพติดรวมถึงสิ่งของผิดกฎหมายเพื่อส่งต่อจากผู้ขายสู่ผู้ซื้อ ดังนั้น งานวิจัยนี้ได้วิเคราะห์สถิติและแนวโน้มการพบตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ รวมถึงสำรวจระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ผู้ปฏิบัติงานในการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมาย ศึกษาปัจจัยและข้อจำกัดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ ทั้งนี้การให้ความสำคัญต่อระบบการตรวจสอบการขนส่งผ่านทางไปรษณีย์จึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดรวมถึงสิ่งของผิดกฎหมายในประเทศได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สถิติและแนวโน้มการพบตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ในประเทศไทย
2. เพื่อสำรวจระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมาย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์

4. เพื่อศึกษาข้อจำกัดที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการปัญหาเสพติดในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์กระบวนทัศน์ใหม่ที่เปลี่ยนจากการลงโทษทางอาญา (Punitive approach) ไปสู่การบำบัดรักษาภายใต้แนวคิด "ผู้เสพติดคือผู้ป่วย" (Medical model) ผลการศึกษาพบว่า ระบบการบำบัดรักษาในปัจจุบันประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ การเตรียมการก่อนรักษา การถอนพิษยา การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการติดตามผลหลังการรักษา อย่างไรก็ตาม งานวิจัยชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดเชิงโครงสร้างที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของนโยบาย ได้แก่ ปัญหาความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน การขาดแคลนทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณและบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนความท้าทายจากพลวัตของปัญหาเสพติดบนแพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้มีอัตราการกลับไปเสพติดซ้ำ (Relapse) สูงถึงร้อยละ 30-40 ภายในระยะเวลา 1 ปีแรกหลังการบำบัด ในกรณีนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางเชิงกลยุทธ์เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการจัดการ โดยเน้นการสร้างกลไกความร่วมมือแบบบูรณาการ (Integrated Collaboration) ระหว่างภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะบุคลากรในระดับท้องถิ่น และการปฏิรูปตัวบทกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ดิจิทัล เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน (วสันต์ กลิ่นสุคนธ์ และคณะ, 2568)

จากการศึกษาพฤติการณ์การค้ายาเสพติดออนไลน์ในปี พ.ศ. 2568 พบว่าแพลตฟอร์ม X ยังคงเป็นช่องทางหลัก (ร้อยละ 67.9) โดยผู้ค้ามีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การตลาดอย่างเป็นระบบ ทั้งการใช้สัญลักษณ์ภาพเพื่อเลี่ยงการตรวจจับ และการลดราคาเพื่อขยายฐานลูกค้า แม้ภาพรวมผู้ขายจะลดลงแต่กลับพบการเติบโตอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มคีตาหมิ่นและ NPS ซึ่งมีการกระจายตัวเชิงเครือข่ายครอบคลุม 64 จังหวัดทั่วประเทศ (กนิษฐา ไทยกล้า, 2568)

ปัญหาและแนวทางแก้ไขการค้ายาเสพติดออนไลน์ผ่านการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 21 ท่าน พบว่า อุปสรรคสำคัญ คือการอำพรางตัวตนของค้ายา ความซับซ้อนของเส้นทางการเงิน ข้อจำกัดทางกฎหมาย และการขาดแคลนงบประมาณและเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัย ข้อเสนอแนะหลัก คือการปฏิรูปกระบวนการสืบสวนและจัดเก็บพยานหลักฐานดิจิทัล พัฒนาศักยภาพบุคลากร และปรับปรุงกฎหมายให้เท่าทันเทคโนโลยี โดยเน้นสร้างเครือข่ายความ

ร่วมมือเชิงรุกระหว่างหน่วยงานรัฐและผู้ให้บริการภาคเอกชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดวงจรเครือข่ายยาเสพติดบนโลกออนไลน์ได้อย่างแท้จริง (พร้อมพงษ์ สนิทกลาง, 2568)

ศึกษาระดับและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการมีส่วนร่วม และเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระยะยาว ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่าง 399 คน ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อย ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนจากภาครัฐและการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ของการมีส่วนร่วม และสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ของการมีส่วนร่วมได้ถึงร้อยละ 85.3 โดยมีข้อเสนอแนะคือควรจัดความกลัวที่จะเข้ามามีส่วนร่วมโดยให้ฝ่ายปกครอง/ตำรวจ/ผู้นำชุมชนทำงานอย่างจริงจังในการปราบปรามผู้มีอิทธิพล และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (ชนากานต์ ประสารวุฒิ, 2566)

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิเคราะห์สถิติและแนวโน้มการพบตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติและแนวโน้มการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายจากฝ่ายจัดระบบปฏิบัติการไปรษณีย์ โดยรวบรวมมาจากศูนย์ไปรษณีย์ทั้ง 19 แห่งทั่วประเทศ ในช่วงเวลาตั้งแต่ มกราคม พ.ศ. 2567 ถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2568 เป็นระยะเวลา 19 เดือน

2. การสำรวจระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมาย เชิงปริมาณ

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม โดยคำนึงถึงจุดประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา คือ ระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมาย โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากศูนย์

ไปรษณีย์ทั้งหมดทั่วประเทศจำนวน 19 ศูนย์ไปรษณีย์ โดยแต่ละศูนย์ไปรษณีย์จะมีผู้ปฏิบัติงานประมาณ 200 คน คิดเป็นประมาณ 3,800 คน ทั่วประเทศ เมื่อแทนค่าลงในสมการจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมของงานวิจัยนี้ คือ ประมาณ 360 คน และการกำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ถือเป็นระดับที่ให้ความเชื่อมั่นในการวิจัยสูง (95% Confidence Level) ทำให้มั่นใจได้ว่าผลการวิจัยที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะมีความใกล้เคียงกับข้อมูลประชากรจริงขนาดกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นประมาณ 9.47% ของประชากรทั้งหมด ซึ่งเป็นสัดส่วนที่เพียงพอต่อการอ้างอิงผลตามหลักสถิติ เนื่องจากช่วยให้นักวิจัยสามารถเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลได้อย่างมีประสิทธิภาพประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายเมื่อเทียบกับการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

3. ศึกษาปัจจัยและข้อจำกัดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยคำนึงถึงจุดประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่/ผู้เชี่ยวชาญด้านการรักษาความปลอดภัยของไปรษณีย์ที่มีประสบการณ์สูง ดังนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายในการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (สำหรับเชิงคุณภาพ) และแบบสอบถาม (สำหรับเชิงปริมาณ) โดยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

แบบสอบถาม ความเที่ยงของเครื่องมือวัด ผู้วิจัยมีการทดสอบแบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริง (pretest) เป็นการหาค่าความเที่ยงตรงที่ให้ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อ วัดได้ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัดเนื้อหาหรือวัดวัตถุประสงค์การเรียนรู้มากน้อยเพียงใด แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) ซึ่งค่าความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปเก็บในขั้นตอนต่อไป ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : α) โดยการ Try Out จากกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายจำนวน 20 คน ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคคือ 0.88

แบบสัมภาษณ์ สำหรับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในส่วนของการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้น ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงประเด็นและมีความน่าเชื่อถือสูง โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานด้านการคัดแยกหรือคัดกรองพัสดุมาอย่างน้อย 3-5 ปี หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในการตรวจพบยาเสพติดที่แฝงมากับระบบขนส่งพัสดุ นอกจากนี้ยังรวมถึงกลุ่มผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญที่มีทักษะความชำนาญด้านการรักษาความปลอดภัยของไปรษณีย์ เพื่อให้ครอบคลุมทั้งในระดับปฏิบัติการและระดับนโยบาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ดังนี้

1) การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิและสถิติเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลสถิติจากฝ่ายจัดระบบปฏิบัติการไปรษณีย์ โดยครอบคลุมระยะเวลาการศึกษาทั้งสิ้น 19 เดือนตามที่กำหนดไว้ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์

2) การเก็บข้อมูลความรู้ความเข้าใจผ่านแบบสอบถาม (เชิงปริมาณ) สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ โดยใช้แบบสอบถามในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ส่วนที่ 2 การวัดระดับความรู้ความเข้าใจด้านการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายและยาเสพติด โดยใช้ข้อคำถามแบบปรนัยควบคู่กับมาตรวัดแบบ Likert Scale 5 ระดับ เพื่อประเมินความรู้เชิงเทคนิคและการรับรู้ต่อปัจจัยต่าง ๆ

3) การเก็บข้อมูลเชิงลึกผ่านการสัมภาษณ์ (เชิงคุณภาพ) ในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตามแนวคำถามที่กำหนดไว้ ร่วมกับการบันทึกเสียงและการจดบันทึกย่อ จากความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยและข้อจำกัดการปฏิบัติงานด้านการตรวจพบสิ่งของผิดของในพัสดุไปรษณีย์ โดยนำข้อมูลทั้งหมดมาถอดเทปแบบคำต่อคำ (Verbatim) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งตามลักษณะของข้อมูลและวัตถุประสงค์การวิจัยเป็น 3 ส่วนหลัก ดังนี้

1) การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิและสถิติเชิงปริมาณ ใช้วิธีการทางสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ เพื่อจำแนกประเภทและปริมาณสิ่งของผิดกฎหมายที่

ตรวจพบในศูนย์ไปรษณีย์ทั้ง 19 แห่ง พร้อมทั้งใช้การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) เพื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลรายเดือนตลอดระยะเวลา 19 เดือน ทำให้เห็นภาพรวมและรูปแบบความเคลื่อนไหวของสิ่งของผิดกฎหมายได้อย่างชัดเจน

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (จากแบบสอบถาม) ข้อมูลส่วนบุคคลและระดับความรู้เชิงเทคนิคจะถูกวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ และค่าความถี่ ส่วนข้อมูลการรับรู้และปัจจัยต่างๆ ที่ใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale 5 ระดับ จะใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อสรุปผลระดับความรู้ความเข้าใจตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมุ่งเน้นการสะท้อนระดับสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ในภาพรวม

3) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (จากการสัมภาษณ์เชิงลึก) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ถอดเทปคำต่อคำ (Verbatim) มาจัดหมวดหมู่และลงรหัสประเด็นสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยและข้อจำกัดในการทำงาน พร้อมทั้งใช้วิธีตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อยืนยันความถูกต้องและความสอดคล้องกันของข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญและสถิติเชิงปริมาณ เพื่อนำไปสู่การสรุปผลและข้อเสนอแนะที่แม่นยำ

ผลการวิจัย

ผลวิเคราะห์สถิติและแนวโน้มการพบตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ในประเทศไทย

ผลการสำรวจข้อมูลสถิติจากฝ่ายจัดระบบปฏิบัติการไปรษณีย์ บริษัท ไปรษณีย์ จำกัด ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากศูนย์ไปรษณีย์ทั้ง 19 แห่งทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2567 ถึง 30 กรกฎาคม 2568 มีการตรวจพบการอายัดสิ่งของผิดกฎหมาย อาทิเช่น ยาเสพติด บุหรี่ไฟฟ้า เป็นต้น รวมทั้งสิ้น 20,311 ชิ้น โดยศูนย์ไปรษณีย์ภาคกลางมีการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายมากที่สุดจำนวน 8,616 ชิ้น รองลงมาเป็นศูนย์ไปรษณีย์ภาคใต้มีการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายจำนวน 7,033 ชิ้น และศูนย์ไปรษณีย์ภาคเหนือมีการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายน้อยที่สุดจำนวน 113 ชิ้น ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาการลักลอบส่งสิ่งของผิดกฎหมายผ่านทางพัสดุไปรษณีย์

ผลการสำรวจระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมาย

ผลสำรวจระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายอยู่ในระดับ "มาก" โดยเฉพาะทักษะการตรวจจับสิ่งผิดปกติกจากภาพสแกน X-ray ที่มีคะแนนความถูกต้องสูงถึงร้อยละ 95 อย่างไรก็ตาม ยังพบช่องว่างด้านความรู้ทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในการเปิดตรวจสอบพัสดุที่ตอบผิดถึงร้อยละ 42.78 สำหรับแบบสอบถามด้านทัศนคติ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ตระหนักว่าการคัดกรองยาเสพติดเป็นหน้าที่สำคัญยิ่ง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.25 แต่ขณะเดียวกันก็สะท้อนถึงอุปสรรคสำคัญจากปริมาณพัสดุที่มีจำนวนมากเกินไป โดยมีค่าเฉลี่ย 4.36 และปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่ยังขาดประสิทธิภาพ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.11 ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่าแม้เจ้าหน้าที่จะมีทักษะปฏิบัติและการรับรู้ที่ดี แต่ยังต้องการการเสริมสร้างความรู้ด้านข้อกฎหมายที่ชัดเจน รวมถึงการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและการบูรณาการข้อมูลร่วมกับหน่วยงานอื่นเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการคัดกรองให้ดียิ่งขึ้น

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ พบว่า ประสิทธิภาพในการตรวจคัดกรองพัสดุมีความสัมพันธ์กับปัจจัยหลายด้านที่สำคัญ ได้แก่ ประการแรก คือ ปัจจัยด้านบุคลากร เช่น ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการตรวจสอบพัสดุและการสังเกตลักษณะสิ่งของต้องสงสัย รวมถึงกระบวนการปฏิบัติงานที่จำเป็นต้องกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนตามมาตรฐานและมีกฎหมายในการรองรับการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมาย ประการที่สอง ปัจจัยด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยีตรวจสอบที่ทันสมัย เช่น เครื่องเอกซเรย์และระบบตรวจจับสารต้องห้าม มาใช้ในการปฏิบัติงานช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการคัดกรองพัสดุนานาชาติในระบบไปรษณีย์ได้อย่างมีนัยสำคัญ ประการที่สาม ปัจจัยด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างความร่วมมือในการบูรณาการข้อมูลและร่วมมือกับหน่วยงานด้านความมั่นคงและการบังคับใช้กฎหมาย เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ ศุลกากร และหน่วยงานปราบปรามยาเสพติด ที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการตรวจสอบพัสดุให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น การพัฒนาบุคลากรควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยีและระบบการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ให้สามารถป้องกันและลดความเสี่ยงจากการลักลอบขนส่งสิ่งของผิดกฎหมายผ่านระบบไปรษณีย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาข้อจำกัดที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์

ผลการศึกษาข้อจำกัดที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ของเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ พบว่า มีปัจจัยเชิงโครงสร้างหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยประการแรก คือ ข้อจำกัดด้านกฎหมายและข้อกำหนดในการตรวจสอบพัสดุ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการเปิดตรวจสอบพัสดุต้องสงสัย และขั้นตอนการขอเปิดตรวจพัสดุมีความซับซ้อนและต้องเป็นไปตามข้อบังคับภายใต้เงื่อนไข ส่งผลให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกิดความล่าช้าหรือไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ประการที่สอง คือ ข้อจำกัดด้านบุคลากร โดยจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการตรวจคัดกรองพัสดุไม่เพียงพอต่อปริมาณพัสดุ ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องรับภาระในการตรวจสอบพัสดุนานมากภายในระยะเวลาจำกัด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความละเอียดในการคัดกรองพัสดุต้องสงสัย นอกจากนี้ ข้อจำกัดด้านงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น เครื่องตรวจสอบพัสดุหรือระบบตรวจจับสารต้องห้าม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพของกระบวนการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์ และช่วยลดความเสี่ยงต่อการลักลอบขนส่งสิ่งของผิดกฎหมายผ่านระบบไปรษณีย์มากขึ้น

อภิปรายผล

จากงานวิจัยได้แบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 4 ด้านตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

การอภิปรายผลด้านสถิติและแนวโน้มการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์

จากสถิติข้อมูลการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายที่ได้มาจากฝ่ายจัดระบบปฏิบัติการไปรษณีย์ ทั้ง 19 ศูนย์ไปรษณีย์ทั่วประเทศ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 19 เดือน โดยมีการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายมากถึง 20,311 ชิ้นทั่วประเทศ และยังมีแนวโน้มการตรวจพบสิ่งของผิด

กฎหมายมากขึ้น โดยศูนย์ไพรซ์นิยที่มีการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายมากที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ ศูนย์ไพรซ์นิยหาดใหญ่ ศูนย์ไพรซ์นิยสุวรรณภูมิ และศูนย์ไพรซ์นิยหลักสี่/ศูนย์ไพรซ์นิยกรุงเทพ ตามลำดับ เนื่องมาจากเป็นศูนย์ไพรซ์นิยขนาดใหญ่ทำให้มีการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับบทวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในประเทศไทยที่มีการลักลอบการลักลอบขนส่งโดยรถโดยสารประจำทาง รถไฟ บริษัทขนส่งสินค้า และการส่งทางพัสดุไพรซ์นิยบ่่อยขึ้น (บุรฉัตร จันทรแดง, 2560)

การอภิปรายผลด้านความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ไพรซ์นิยผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมาย

จากการสำรวจด้านระดับความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ไพรซ์นิยผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมาย พบว่า แม้บุคลากรจะมีทัศนคติเชิงบวกและทักษะการสังเกตเชิงพฤติกรรมที่โดดเด่น แต่ประสิทธิภาพของระบบรักษาความปลอดภัยในปัจจุบันยังคงมีลักษณะที่พึ่งพาความสามารถเฉพาะบุคคลเป็นหลัก องค์กรจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบการคัดกรองที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลควบคู่ไปกับการบูรณาการความรู้ด้านระเบียบกฎหมายอย่างเข้มข้น เพื่อปิดช่องโหว่เชิงปฏิบัติงานและยกระดับมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยให้ก้าวทันต่อพลวัตของอาชญากรรมที่มีความซับซ้อนในปัจจุบัน

การอภิปรายผลด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไพรซ์นิยของเจ้าหน้าที่ไพรซ์นิย

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพการคัดกรองพัสดุขึ้นอยู่กับกระบวนการปัจจัย 3 ด้านหลัก คือ องค์กรความรู้ของบุคลากรภายใต้ระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน การใช้เทคโนโลยีตรวจสอบสมัยใหม่เพื่อยกระดับความแม่นยำ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานความมั่นคงเพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลการสกัดกัน ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ควบคู่กับการลงทุนด้านนวัตกรรมและกลไกความร่วมมือระหว่างองค์กร จึงเป็นกุญแจสำคัญในการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยและลดความเสี่ยงจากการลักลอบขนส่งสิ่งผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การอภิปรายผลด้านข้อจำกัดที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไพรซ์นิยของเจ้าหน้าที่ไพรซ์นิย

ผลการศึกษาพบว่าอุปสรรคเชิงโครงสร้างที่สำคัญต่อการคัดกรองสิ่งของผิดกฎหมายประกอบด้วย ข้อจำกัดทางด้านกฎหมายในส่วนของการขั้นตอนเปิดตรวจสอบพัสดุซึ่งมีความซับซ้อนจนเกิดความล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อการเปิด

ตรวจสอบพัสดุที่มีปริมาณหนาแน่นเกินขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ ซึ่งลดทอนความแม่นยำในการตรวจสอบ ตลอดจนการขาดงบประมาณสนับสนุนเทคโนโลยีคัดกรองขั้นสูง ข้อยกจำกัดเหล่านี้ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและไม่เท่าทันต่อสถานการณ์การลักลอบในปัจจุบัน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ว่า วิกฤตโควิด-19 ทำให้กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดปรับตัวสู่โลกออนไลน์ และการลักลอบขนส่งผ่านไปรษณีย์มาก ซึ่งปริมาณพัสดุที่เพิ่มมากขึ้นกลายเป็นอุปสรรคสำคัญในการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ทั้งด้านกำลังคนและเทคโนโลยี จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการและข้อกฎหมายให้เท่าทันต่อเครือข่ายอาชญากรรมในยุคปัจจุบัน จากผลการวิจัยผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้ **1. ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้** จัดทำหลักสูตรอบรมที่ทันสมัยและเป็นระบบในการจัดทำหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการพัฒนาทักษะการสังเกต การวิเคราะห์พฤติกรรมที่น่าสงสัย และการทำความเข้าใจเทคนิคการลักลอบรูปแบบใหม่ โดยจัดอบรมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และมอบหมายให้ผู้เข้าร่วมประชุมกับ ป.ป.ส. เป็นวิทยากรหลักในการถ่ายทอดองค์ความรู้ พัฒนาระบบการสื่อสารและการเข้าถึงข้อมูล ควรจัดทำคู่มือและสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดและเทคนิคการคัดกรองได้อย่างรวดเร็วสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ควรมีนโยบายการให้รางวัลหรือการมอบประกาศเกียรติคุณแก่เจ้าหน้าที่ที่มีผลงานโดดเด่นในการตรวจยึดสิ่งผิดกฎหมาย เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน **2. ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาระบบและเทคโนโลยี** ลงทุนในเทคโนโลยีการคัดกรองที่ทันสมัย พิจารณาการจัดซื้อเครื่อง X-ray ที่มีเทคโนโลยีขั้นสูงขึ้น หรือระบบที่สามารถตรวจจับสารเคมีที่ซ่อนอยู่ในบรรจุภัณฑ์ได้พัฒนาระบบการวิเคราะห์ความเสี่ยง สร้างฐานข้อมูลและพัฒนาระบบที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลของผู้ส่ง-ผู้รับ-เส้นทางการขนส่งเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างโปรไฟล์ความเสี่ยงของพัสดุทำให้การคัดกรองมีความแม่นยำมากขึ้น นำร่องการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามามีส่วนช่วยในการคัดกรองและประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ภาพจากเครื่อง X-ray หรือข้อมูลการขนส่ง เพื่อช่วยระบุพัสดุที่มีแนวโน้มเป็นสิ่งผิดกฎหมาย **3. ข้อเสนอแนะด้านการบูรณาการความร่วมมือและนโยบาย** เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนส่งสิ่งผิดกฎหมาย

ผ่านระบบไปรษณีย์ ควรมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมศุลกากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งประสานความร่วมมือกับผู้ให้บริการไปรษณีย์และขนส่งพัสดุทั้งภาครัฐและเอกชนในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและพัฒนากลไกการตรวจสอบร่วมกัน นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์และคัดกรองพัสดุต้องสงสัย ตลอดจนพิจารณาปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และพระราชบัญญัติไปรษณีย์ ให้มีความชัดเจนและเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบพัสดุต้องสงสัย ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิและความเป็นส่วนตัวของประชาชนควบคู่กัน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสมดุลระหว่างความมั่นคงกับสิทธิของประชาชน

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต 4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติการตรวจพบสิ่งของผิดกฎหมายในพัสดุไปรษณีย์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยจำแนกตามประเภทของสิ่งของผิดกฎหมาย รูปแบบการลักลอบ และเส้นทางการขนส่ง เพื่อให้สามารถวิเคราะห์แนวโน้มที่ชัดเจนได้มากขึ้น 4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ควรมีการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยผู้เชี่ยวชาญจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) และกรมศุลกากร เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับเครือข่ายผู้กระทำความผิดและกลยุทธ์การลักลอบ และควรมีการศึกษาเปรียบเทียบมาตรการการคัดกรองพัสดุไปรษณีย์ของประเทศไทยกับประเทศอื่น ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้และพัฒนาระบบของประเทศไทยในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐา ไทยกล้า. (2568). การตลาดและการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดบนโลกอินเทอร์เน็ต ปี พ.ศ. 2568. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- กนิษฐา ไทยกล้า. (2566). การตลาดและการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดบนโลกอินเทอร์เน็ต ปี พ.ศ. 2566. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.

- อารีภักดิ์ เงินบำรุง และคณะ. (2561). ปัญหาการลักลอบลำเลียงยาเสพติดผ่านไปรษณีย์ไทย. ใน รายงานการศึกษากลุ่มหลักสูตรการบริหารงานยุติธรรมระดับสูง. สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม.
- บุรฉัตร จันทร์แดง. (2560). บทวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเสพติดในปัจจุบัน. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 4(2), 37-56.
- ชนากานต์ ประสารวุฒิ. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในเขตอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร. ใน ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วสันต์ กลิ่นสุคนธ์ และคณะ. (2568). การบริหารจัดการปัญหายาเสพติดในประเทศไทย : ความท้าทายและแนวทางการพัฒนา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 9(1), 119-131.
- พร้อมพงษ์ สนิทกลาง. (2568). แนวทางการสืบสวนปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดบนสื่อสังคมออนไลน์. วารสารสันติสุขปริทรรศน์, 7(1), 99-115.